

Professor met liefde

Ze is hoofd van het proefdierlab in Nijmegen, maar heeft het leven 'gered' van tienduizenden dieren. Merel Ritskes is een professor met een missie.

door **Jacqueline van Ginneken** en **Harm Graat**

Haar dag begint niet met koffie maar met een meditatie van twintig minuten. Moment van bezinning, zelfreflectie. Merel Ritskes-Hoitinga, professor Proefdierkunde en hoofd van het Dierenlaboratorium van het Radboudumc, is daar dertig jaar geleden mee begonnen tijdens haar studie Diergeneeskunde. In die tijd ontdekte ze ook haar missie: met minder proefdieren sneller en meer kennis vergaren. Ze brengt het in de praktijk: sinds 2008 is het aantal proefdieren in Nijmegen met tienduizend per jaar teruggebracht. In 2011 won ze de 'Lef in het lab'-prijs van de Dierenbescherming. „Ik verwacht dat er over een paar jaar 50 procent minder proefdieren nodig zijn.” Een gesprek aan de hand van dilemma's.

Wereldverbeteraar of wetenschapper?

„Allebei. Ik heb een sterke drive om de wereld te verbeteren. Via de wetenschap kun je tot een betere wereld komen. Tijdens mijn studie ontdekte ik dat er veel mogelijkheden zijn om betere wetenschap te bedrijven en tegelijkertijd het welzijn van proefdieren te verbeteren. De liefde voor dieren zit me in de genen. Mijn pake Jelmer, mijn opa dus, was boer, hij vertroetelde zijn koeien. Mijn vader had als directeur van een zuivelfabriek met boeren te maken. Boeren die goed voor hun dieren zorgden, hadden een hogere melkproductie. Ik weet: het lijkt tegenstrijdig, een dierenliefhebber in een proefdierenlab. Maar als je van dieren houdt, kun je veel voor ze doen. Net zoals mijn opa deed, ook al wist hij dat zijn koeien uiteindelijk naar

MEREL RITSKES-HOITINGA

- Ze is geboren in 1960 in het Friese Heeg, groeide op in het kerkdorp Oosterwolde. Vader was directeur van een zuivelfabriek.
- Na de middelbare school studeerde ze diergeneeskunde in Utrecht. Hier werd haar missie 'geboren': verbeteren van de wetenschappelijke kwaliteit en welzijn van proefdieren.
- Van 1996-2005 hoogleraar Proefdierkunde en hoofd Biomedisch lab in Denemarken.
- Sinds 2005 hoogleraar Proefdierkunde in Nijmegen en afdelingshoofd Centraal Dierenlaboratorium Radboudumc.
- Merel Ritskes-Hoitinga is getrouwd met Rients Ritskes, de man achter zen.nl.

het slachthuis gingen. Ze hadden tenminste wel een goed leven gehad. Of ik een idealist ben? Ik ben realist genoeg om te zien dat wat ik doe een druppel op een gloeiende plaat is. Als ik zie hoe de wereld functioneert – de bio-industrie, de klimaatcrisis, het aantal mensen op de wereld, alles dat alleen maar is gericht op groei –, dan word ik daar niet optimistisch van.”

Favoriete dier: hond of rat?

„Veel mensen zijn bang voor ratten, maar het zijn echt leuke, intelligente beestjes. Je kunt ze trainen, handtam maken. Als je met een rat in het laboratorium werkt, dan herkennen ze je binnen een paar dagen. Dan gaan ze je handen likken. Thuis heb ik geen ratten, mensen die in het lab werken mogen geen knaagdieren hebben. Ik heb een hond, Bibi, een cairns-terriër die je de oren van het hoofd keft. Elke zaterdag ga ik met haar naar de hondentraining. Ook als kind had ik een hond. Een hond is altijd blij als hij je ziet, geeft je onvoorwaardelijke liefde.”

Dierenlab: rustige werkplek of mijnenveld?

„Een mijnenveld op z'n tijd. Je hebt met on-

“Veel mensen zijn er bang voor, maar ratten zijn heel intelligente beestjes

Merel Ritskes-Hoitinga

► Monique Leijenaar, hoogleraar Politicologie, is volgende week woensdag gast aan de Gelderlandertafel

derzoekers te maken, collega's die 'klant' zijn. Zij willen dat hun onderzoek snel gebeurt. Maar dat werk moet je inplannen. Belangen kunnen tegenstrijdig zijn. Wetenschappers moeten scores, artikelen publiceren, want daar worden ze op afgerekend. Een perverse prikkel overigens. Maar dan kan er een tegenstelling ontstaan tussen snelle resultaten op korte termijn of zinnige proeven die op de langere termijn effecten opleveren. Elke dag moet ik daarmee dealen, op zoek naar het best mogelijke compromis. Een uitdaging, ja. Daarnaast heb je natuurlijk te maken met het krachtenveld van buitenaf, met groepe-

Resultaten Werktop op 19 juni gepresenteerd

DOETINCHEM – Personen in de bijstand aan een baan helpen bij een ondernemer uit de buurt. Dat is het doel van de aanpak Werktop, maar lukt dat ook? De resultaten van wetenschappelijk onderzoek hiernaar worden donderdag 19 juni gepresenteerd tijdens een conferentie in Doetinchem. Twaalf gemeenten in Nederland werken met de methode Werktop, daaronder zijn vier gemeenten in deze regio: Groesbeek, Millingen aan de Rijn, Ubbergen en West Maas en Waal. Die laatste gemeente presenteert de half maart de eerste resultaten van de methode. Zeven personen

met een bijstandsuitkering zijn daar inmiddels aan het werk. Werktop brengt ondernemers en werkzoekenden bij elkaar door een 'prettig gesprek'. Het gaat om een persoonlijke aanpak, waarbij gekeken wordt of er een klik tussen werkgever en werkzoekende is. Er wordt niet per se naar iemands curriculum vitae gekeken. Tijdens de conferentie worden de resultaten van het onderzoek van de Universiteit van Tilburg gepresenteerd en overhandigd aan staatssecretaris Jetta Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Emeritus hoogleraar Arnold Heertje houdt een toespraak.

■ Su Rondon Guasque met haar medailles. foto Do Visser/De Gelderlander

Su Rondon

De Marikenloop was haar allereerste wedstrijd. Su Rondon Guasque loopt inmiddels marathons. Maar de Marikenloop slaat ze nooit over.

door **Jacqueline van Ginneken**

NIJMEGEN – Even zag het er naar uit dat Su Rondon Guasque haar Marikenloopeeks zou moeten onderbreken. Dit jaar zou ze overslaan, kwestie van haar werkrooster. Maar vorige week bleek dat ze toch mee kon doen. „Ik heb een startnummer weten te bemachtigen.” Zondag staat de Nijmeegse Rondon Guasque voor de twaalfde keer aan de start van de Marikenloop. De geboren Braziliaanse die

voor dieren

■ Merel Ritskes-Hoitinga: „Ik heb een sterke drive om de wereld te verbeteren.” foto's Bert Beelen

ringen die tegen dierproeven zijn. Ik heb ervoor gekozen de dialoog aan te gaan, ook met de Anti Dierproeven Coalitie, de meest radicale belangenorganisatie.”

Gezin of carrière?

„Als je kinderen hebt, dan vind ik dat je er voor ze moet zijn, niet weghollen naar je werk. Ik heb de keuze gemaakt voor carrière. We hebben geen kinderen, heel bewust niet. Als kind was ik ongelukkig en ik wilde geen kinderen die zich ook zo ongelukkig zouden voelen. Ik ben behoorlijk de-

pressief geweest. Als meisje van 7 zag ik een kind verdrinken. Veel later bleek dat dat een enorme impact op mij heeft gehad. Tijdens therapie kwam alles naar boven.”

Zen of wetenschap?

„Zen én wetenschap. Door te mediteren kijk je elke dag weer: waar ben ik mee bezig, doe ik de goede dingen? Het opent je geest, onderzoekt, stelt vragen. Dat is wat de wetenschap voorstaat: vragen stellen. Veel wetenschappers zijn sceptisch over spiritualiteit, maar dat wordt hard minder.

Kijk naar de Iceman (Wim Hof die door ademhalingstechniek en mindset zijn autonome zenuwstelsel kan beïnvloeden, red.). Wat mensen eeuwenlang intuïtief hebben aangevoeld, wordt nu ook steeds vaker wetenschappelijk aangetoond. Zen, spiritualiteit, het mag gelukkig op de Nijmeegse universiteit, dat heeft denk ik met de katholieke achtergrond te maken. In Utrecht zou ik voor gek verklaard zijn. Sinds 2010 geef ik een avond in de week zenles. Samen met Rients, mijn man, heb ik Wesp opgericht, wetenschap en spiritualiteit in de praktijk. Dertig jaar geleden ben ik met mediteren begonnen. Toen ik vlak voor een examen zat en niet kon slapen. Dan wil je wel. Vijftien minuten rechtop zitten en je uitademing tellen. Het werkte. Je merkt dat je niet alleen maar in je hoofd zit met malende gedachten, je voelt je lijf.”

Radboudumc of internationale ambities?

„Het buitenland is erg leuk, maar ik merk wel – en dat klinkt wat oubollig – dat verhuizen een heel gedoe is. We hebben nu een centrum SYRCLE opgezet om de methode *systematic reviews* ook voor dierproeven te ontwikkelen. Bij deze methode voor klinische proeven, sinds 1992 gemeengoed voor proeven op mensen, breng je literatuur in zijn totaliteit gedegen en kritisch in kaart, evenals de statistische gegevens. Daardoor voorkom je onnodige dierproeven en verbeter je de wetenschappelijke kwaliteit. Ook het patiëntenwelzijn, want bepaalde bijwerkingen van medicijnen worden nu soms niet gezien. Ons doel is een internationaal netwerk van SYRCLE's. Ik denk dat in vijf jaar wereldwijd de helft minder dierproeven nodig zijn. In Nederland zijn er 600.000 dierproeven per jaar, dat zouden er dan 300.000 zijn.”

Vakantie: een pelgrimstocht of stedentrip?

„Een pelgrimstocht, uren in stilte wandelen, een soetra zingen met de groep, geen e-mail. Dát is echt vakantie. Maar ik ga ook graag naar Londen. Naar concerten en musicals.”

Toekomst proefdierlab: blijvende noodzaak of overbodig door computermodellen?

„Eigenlijk is het een filosofische vraag. Als we met zijn allen zeggen: we willen geen dierproeven meer, dan stopt het. Maar ik zie dat nog niet gebeuren. De wet schrijft voor dat je voor geneesmiddelen dierproeven móet doen. Er zijn computermodellen en inmiddels zijn er ook simulatiepoppen, maar we zullen, verwacht ik, nooit helemaal van dierproeven af komen, omdat dierproeven helpen bij het ontrafelen en behandelen van ziekten.”

Feestfusie: Bennie Solo en De Sjonnies

door Stefan ten Teije

NIJMEGEN – Een nieuwe samenwerking in het feestcircuit: De Sjonnies en Bennie Solo. De rasentertainers hebben elkaar gevonden tijdens de Dag van het Levenslied zondag in Nijmegen en hebben besloten nog veel vaker met elkaar op te treden.

Het is een echte Nijmeegse feestfusie. De Nijmeegse band De Sjonnies bestaat al 23 jaar, maar de groep viel uit elkaar toen 'podiumvader' Ronnie Ruysdael een paar jaar geleden de band verliet. De broers Friso en Konstantijn Ruysdael zetten hun optredens voort met andere zangers, maar echt succesvol zijn ze niet meer geweest. Konstantijn besloot achter de schermen te werken, waardoor er eigenlijk maar één Sjonnie overbleef.

René Peters alias Bennie Solo bracht de twee weer samen op het podium. Hij is de nieuwe frontman. „Wel wil ik mijn eigen identiteit bewaren”, zegt hij. „Ik ben niet de nieuwe Ronnie Ruysdael, maar gewoon Bennie Solo die optreedt met De Sjonnies.”

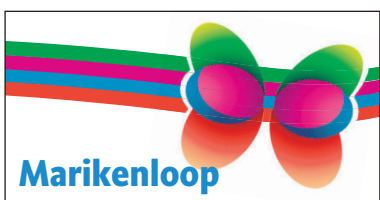
Bennie Solo is net als De Sjonnies van oorsprong Nijmeegs. Hij treedt in de Vierdaagseweek altijd op in de Hertogstraat en valt op door zijn blonde lokken en confettikanon. Friso en Konstantijn Ruysdael hebben veel liedjes geschreven voor De Sjonnies, die Solo nu natuurlijk ten gehore gaat brengen. Ze sluiten niet uit met elkaar de studio in te duiken. „Het begint gelijk te kriebelen.” Bennie Solo is ook nog in zijn een-tje te boeken als entertainer.

CORRECTIE

Schoolvoetbal

In het artikel over het schoolvoetbaltoernooi is gisteren ten onrechte gemeld dat het Goffertstadion niet meer beschikbaar is voor de finale van vanavond. Be-doeld was het sportcomplex van NEC, De Eendracht.

Guasque slaat geen enkele keer over

27 jaar geleden in Nijmegen belandde, is een kilometervreter. Ze loopt marathons, hele en halve. Voor de 10 kilometer van de Marikenloop hoeft de 50-jarige niet speciaal te trainen. Rondon Guasque loopt bovendien voor de lol, niet voor een snelle tijd. „Als ik maar binnen het uur finish, tussen de 51 en 54 minuten.” Ze koestert de gezelligheid van de grootste *ladies run* die de Marikenloop is. Het gekwebbel, de sfeer,

de supporters langs de kant. „Het is een hele andere sfeer dan bij een marathon. En bij de Marikenloop ruikt het altijd beter”, zegt ze lachend.

Wat ze ook koestert: haar medailles, haar wc hangt er vol mee. „De een verzamelt startnummers, ik medailles – het is een beloning.” Haar allereerste medaille was die van de Marikenloop in 2003, haar eerste hardloophwedstrijd. Rondon Guasque was altijd al heel sportief, ze danste, trok de skeelers aan. Ze ging vervolgens naar de sportschool. „Ik moet bewegen.” Door haar werk, Rondon Guasque is trainingsacteur, viel dat lastig te combineren. Toen ontdekte ze het hardlopen. Niks vaste sportschooltijden, gewoon

schoenen aan en hup gaan. Haar eerste meters, ze weet het nog precies, gingen over de Waalkade, vanaf de Grotestraat naar de Waalbrug en terug. „Dat vond ik super ver.” Nu holt ze drie keer per week vanuit haar huis in de binnenstad naar de groene rand van Nijmegen. Haar tip voor beginnende Marikenloopsters: blijf bij je gevoel. „Klinkt wat zweverig, maar als je zin hebt om snel te starten, doe dat. Als het te hard gaat, dat merk je snel genoeg, dan vertraag je. Voor mij begint de lol overigens na 6 kilometer, ik ben een diesel.” Nog een tip: „Ik stop altijd halverwege om te drinken.”

Dit is deel vijf van een korte serie in de aanloop naar de Marikenloop.

ELEKTRISCHE AANDRIJVING CADEAU.

Nu t/m 31 mei op onze voorraad BMW nieuw:
TOT € 8495,- VOORDEEL + ELEKTRISCHE FIETS

BMW BERT STORY

www.fietsenmetbmw.nl